Поштарина плаћена у готовом

НОВИ САД
недеља,
20 марта 1938
Година IV - Бр. 66 (849)

Излази свакодневно
осим понедељника
Месечна претплата 20 дин
за земљу, 50 за иностранство
Примерак 1 динар
Огласи по тарифи

ДАН

ДАН
независни информативни
дневник

Уредништво и администрација:
Краља Александра ул. бр. 7
Телефони: 21—05 и 21—06
Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду
број 58.460
Поштански фах бр. 178

Немачка и Италија сматрају предлог г. Литвинова о конференцији великих сила као неозбиљан

Рим, 19 марта. (А.А.) Д.Н.Б. је јавља:

Предлог г. Литвинова да се се одржи конференција великих сила без Немачке, Италије и Јапана, сматра се исто тако у италијанским, као и у немачким надлежним круговима, као неозбиљан.

Ови кругови подвлаче да се ради о лицемерној комедији која никако не може да послужи миру.

И Ви из околине Новог Сада Ваше потребе у парфимерији козметици, кемикалијама, завојном, хигијенско-санитетском и медицинском материјалу, набављајте искључиво у реномираној

„ЗОРА“ Парфимерији
НОВИ САД, Танурџићева палата
Телефон 34-17

ИТАЛИЈАНСКА ШТАМПА О Г. ХИТЛЕРОВОМ ГОВОРУ У РАЈХСТАГУ

Рим, 19 марта. (А. А.). — Агенција Стефани јавља:

Јутарњи листови на првим странама и под великим насловима, нарочито, подвлаче оне речи из говора г. Хитлера, одржаног синоћ у Рајхстагу, у којима се поново потврђује воља немачког народа за одржањем мира.

Штампа, такође, подвлачи тврђења Фирера, која се односе на дубоко разумевање Немачке од стране Италије и на држање г. Мусолинија.

—о—

Г. Пол Бонкур живо се интересује за пољско-литвански конфликт

Париз, 19 марта. — (А. А.). — Авас јавља: Г. Пол Бонкур, министар иностраних послова, имао је јуче по подне дуг разговор са литванским послаником г. Климасом.

У француским дипломатским круговима са крајњом пажњом прати се развој односа између Литве и Пољске и настоји се да се подједнако утиче код једне и друге стране у циљу пријатељског изравнања овог сукоба.

—о—

„Тајмс“ вели да је акција против Немачке била погрешна

Лондон, 19 марта. (А. А.). — ДНБ јавља:

Данашњи „Тајмс“ доноси говор који је синоћ одржао вођа Рајха г. Хитлер у Рајхстагу, па, у уводном чланку, каже да није правилно схватање, да би због Средње Европе или због Шпаније могле наступити тешке последице. У целој Европи преовлађује мишљење да је акција противу аншлуса била погрешна.

На крају чланка лист пребацује Хитлеру „начин поступка“ и тврди, да је г. Хитлер могао остварити аншлус и са међународним одобрењем.

Страшне последице ваздушних напада на Барселону

Барселона, 19 марта. (А. А.) — Авас јавља:

Биланс жртава бомбардовања Барселоне, на коју је за последња 24 часа извршено 12 ваздушних напада, износи 650 мртвих и 1100 рањених.

Дописник „Дејли Телеграфа позван да напусти Аустрију

Лондон, 19 марта. (А. А.) — Авас јавјавља:

„Дејлијли Телеграф анд Морнинг Пост“ доноси извештај из Беча да је тамошња полиција позвала њиховог дописника г. Гејду да напусти Аустрију.

ЕНГЛЕСКА И СИТУАЦИЈА У СРЕДЊОЈ ЕВРОПИ

Лондон, 19 марта. (А. А.) — ДНБ јавља:

„Дејли Телеграф“ јавља да су у току јучерашњег дана продужени разговори у Форен Офису тако и код претседника владе г. Чемберлена, углавном о положају у Средњој Европи после присаједињења Аустрије Немачкој.

ПРИЛИКОМ СВОЈЕ ПРВЕ ПОСЕТЕ СРЕМСКИМ КАРЛОВЦИМА

Његовој Светости Патријарху Гаврилу приређен је врло срдачан дочек

Сремски Карловци, 19 марта. — Наш прослављени народно-црквени Сион, древна резиденција наших православних поглавара, Сремски Карловци изгледали су данас свечаније него икада. Куће су биле окићене заставама, а на средини улице подигнути су велики славолуци. Главна улица била је препуна народа, који је са највећим нестрпљењем очекивао долазак Њ. Светости Патријарха српског г. др. Гаврила.

Њ. Св. Патријарх г. др. Гаврило стигао је београдским брзим возом у Карловце, у 9.13 часова. Родољубиви Карловчани приредили су искрен и спонтан дочек Њ. Св. Патријарху, коме је ово, после устоличења, први долазак у Карловце.

Њ. Св. Патријарха др. Гаврила на станици су дочекале су све корпорације, сва надлештва и месне организације.

На перону железничке станице одређена су специјална места за свештенство, градско веће, шефове надлештава и ужи хор богослова. Кад је Патријарх силазио из вагона, прво је поздрављен од хора богослова, а затим од стране претседника Карловачке општине г. Павла Миљушевића.

На челу одбора за дочек, налазили су се епископи г. Платон и г. Јеротије, затим богословски хор са ректорором богословије г. Ђорђевићем и целим колегиумом.

У пратњи Њ. Св. Патријарха др. Гаврила, налазили су се сви чланови Синода: епископи гг. Јосип, Серафим, Викентије Вујић и Сава. Затим и крушедолски архимандрит Сава и шеф кабинета г. Душан Дожић.

Њ. Св. Патријарх г. др. Гаврило, који је из Београда кренуо јутрошњим возом у седам часова, био је, успут, свуда поздрављан од православног народа. Специјално у Старој Пазови му је на станици приређен срдачан дочек. Патријарха је поздравио месни парох г. Араницки.

Пред Саборном црквом Њ. Св. Патријарха поздравио је, у име црквене општине, претседник г. Добродолац, а у цркви архијерејски намесник г. Лазар Сабовљевић. После краткеке службе у Саборној цркви, где је Њ. Св. Патријарх одржао присутним верницима врло леп и дирљив говор, упућујући свој патријарашки благослов, учињена је посета и католичкој цркви, где је говорио католички жупник, који је истакао да православне и католике дели врло мала разлика, а везује велика спона љубави и позив за заједнички рад за добро народа и славу божју. Жупнику је одговорио сам Њ. Св. Патријарх, који је рекао да Он дели мишљење његово, да је љубав заједнички идеал и да треба радити за народ и славу божју.

После кратког молепствија у Саборној цркви и посете римокатоличкој цркви, Њ. Св. Патријарх са пратњом је прешао у патријаршиски двор, где је приређен свечан заједнички ручак.

Данас после подне у 17 часова одржава се бденије у Саборној цркви, а увече у 20 часова приређује се велика народна бакљада са музиком, која ће проћи кроз све главне улице Сремских Карловаца.

Њ. Св. Патријарх задржаће се неколико дана у Сремским Карловцима. Сутра, 20 о. м., приредиће се св. архијерејска литургија у 10 часова на којој ће појати пуни хор Богословије св. Саве, а у понедељак 21 о. м. биће пријем и поклоњење у патријаршиском двору.

У. Чоб.

Американци не верују да је нови светски рат неизбежан

Лондон, 19 марта. (А. А.) — ДНБ јавља:

Нови амерички амбасадор у Лондону г. Кенеди изјавио је, у говору који је одржао у једном од првих политичких кругова Лондона, следеће:

„У извесним круговима верују да ће Сједињене америчке државе ступити у рат само у случају напада на Америку. Ово схватање није тачно, већ, напротив, оно претставља опасан неспоразум. С друге стране, извесни људи уображавају да Сједињене америчке државе, у случају општег рата, ниуком случају неби могле да остану неутралне. И то је погрешно. Сједињене америчке државе не желе да се једноставно вежу за дужност, а да претходно не расмотре целокупни положај. У Америци не могу да верују да је рат неизбежан.“

Разбијен римски блок

Чехословачки лист „Хосподарски Розхлед“ доноси, у свом најновијем броју, под горњим насловом чланак, у ко ме се велике промене, настале у Аустрији, третирају са чехословачког економског гледишта.

Бесумње би значило истрчавати на пред кад бисмо већ сада хтели детаљно претрести последице, које ће присаједињење Аустрије Немачкој имати за европску трговину и економске интересе појединих држава. Ипак већ сада примећујемо непосредне последице за Средњу Европу. Кад је самостална Аустрија нестала са мапе Европе то „ео ипсо“ значи и нестајање једног од партнера римских протокола. Од римског трокута је преостао билатерални уговор између Рима и Будимпеште. Имајући сопствену границу с Италијом, Немачка ће се сигурно трудити да пробуди привредне односе, у којима ће можда много што шта остати од бивших аустриских преференција.

С друге стране опет, можемо очекивати, да ће Мађарска сада морати у Средњој Европи тражити нову позицију, кад више нема римског блока. То вреди за све подунавске и балканске државе. Немачка и Аустрија су досада биле главни купци и лиферанти тих држава. Некоје од њих — нарочито Бугарска — доста су тешко подносиле ту једностану зависност од Немачке. Случи ли се сада Немачка и Аустрија потпуно очиглед ју је, да опасност за Бугарску те једностране зависности расте. То неће остати без утицаја на даље формирање клиринШких односа. Можемо замислити, да ће Немачка увозне потребе Аустрије из подунавских држава (пшеница, нафта), употребити за проширење свог утицаја у Средњој Европи. С тиме треба рачунати. Средња Европа не стоји пред непосредном опасности од „Дранг нах Остен“-а. Али потребна ће бити нова организациона база. Тим већа улога ће припасти економској Малој антанти, која је опет једина формација, пошто је римски блок, с одобрењем Рима, ликвидиран.

Због занимљивости поменућемо, да је Аустрија досада била далеко више оријентирана према својим партнерима из римског блока — Италији и Мађарској — и државама Мале антанте, у првом реду Чехословачкој, него према самој Немачкој. Немачка је као купац и као продавац стајала на првом месту у аустриској трговини. Од укупног аустриског извоза од 1.217 милиона шилинга је Немачка увозила робе за 180 милиона шилинга. Аустрија је из Немачке куповала робе за 234 милиона шилинга, па је тако у трговачким односима с Немачком била пасивна. Удео Немачке у аустриској спољној трговини је, дакле, био еминентан, али не смемо заборавити, да је Италија куповала аустриске робе за 173 милиона, Мађарска за 111 милиона, Чехословачка за 88 милиона и Румунија за 64 милиона шилинга. Немачка је укупно у аустриском извозу суделовала с 16.5 од сто, Мала антанта међутим с 20 од сто, а римски блок штавише са неких 24 од сто.

Данашња економска ситуација у Средњој Европи је, судећи већ и по овим детаљима, доиста знатно измењена. Да ли у корист или на уштрб држава Мале антанте и Бугарске? То се за сада не може рећи. Свака прогноза би била преурањена и рискантна, тим пре, што смо ми Чехословаци навикли, да нам Фирер приређује у разно доба и на разне начине велика изненађењеа.

У сваком случају, треба са спокојством и хладнокрвношћу чекати даљи развој догађаја, па ће се видети једног дана, колико износи економски плус или минус нове конетелације у Средњој Европи. Пренагљеност би у данашњој, и онако великој нервози могла само шкодити. Природни економски развој Средње Европе, а нарочито држава Мале антанте, не може ништа изгубити од тога, што је Аустрија нестала са географске карте Европе.“

Интересантан рад Матичарског звања

Венчања младих и старих, мешовитих и глувонемих парова без асистенције свештеника

Градско поглаварство још нема своје статистичко одељење, тако да наш сарадним, и поред најбоље воље, није могао да сазна оно што га је највише интересовало, када је дошао у Матичарско звање, ко је најстарији човек у Новом Саду. Градско матичарско звање води књиге рођених, умрлих и венчаних тек од 1895 године тј. када је у Мађарској уведен систем грађанских бракова.

Према свим знацима, у Новом Саду има приличан број старих грађана између 90 и 100 година, али преко сто година, ретко да би се који нашао.

Уместо тога, добили смо од г. Сордучког, чиновника Матичарског звања, врло занимљиве податке о стању склапања бракова у Новом Саду.

Изгледа, да се број парова не мења много. Овај број се креће последњих година између 360 и 400.

Сујеверје кандидата за брак

Највећа је навала у Матичарском звању, пре Божића и Ускрса, када државни матичар има пуне руке посла, јер се сваког дана око осам до десет парова венчавају. Интересантно је, да скоро није било случаја, да су се младенци пријавили због склапања брака петком, јер сматрају да њихов брак неће бити у овом случају срећан. Већином долазе крајем недеље, и то четвртком и суботом. Многи налазе да је месец мај неподесан за склапање брака.

Изгледа, да ове мере предострожности не помажу много, јер смо сазнали, да је недавно један млади пар, који се венчао октобра месеца, за недељу дана, чим се вратио са свадбеног пута, тражио развод брака, иако се није венчао ни петком ,а ни у месецу мају.

Из добивених података, видимо и то, да већином склапају брак мушкарци, као и жене, између 20 и 39 година. Најмањи је број венчања између 12 и 19, односно између 60 и 69 година.

Међутим, и овде има изузетака. Например, пре извесног времена, један наш познати Новосађанин, који има осамнаест година ,оженио се са девојком од 50 година. Постоји вероватноћа, да ће брак овог нашег суграђанина младог срца бити потпуно срећан.

У погледу веронисповести, у највећем броју венчавају се грађани православне вере, затим католичке, јеврејске ,евангелистичке и осталих. У погледу материнског језика, највећи је број српских, затим немачких, мађарских и других Словена.

Како се венчавају глухонеми парови

Често државни матичар није у стању, да установи матерински језик, парова који се јављају због склапања брака. Такав случај десио се ономад, када је дошла једна глуво-нема кројачица, која се венчала мушкарцем од ње шест година млађим, по занимању фотографом, такође глуво-немим. Они су церемониал обавили писменим путем, а улогу тумача играла је младина сестра, која је знацима глево-немих разговарала са новим паром.

Није редак случај, да је разлика у годинама између будућих брачних другова често прилично велика. Мушкарци су обично старији од невесте са неколико година, а често се дешава, да су старији и за 20 до 30 година. Дешава се и то, да млађи мушкарац узима много старију жену, али, махом не из љубавних несентименталних побуда.

С обзиром на то, да у Новом Саду, поред православних, у врло великом броју живе и остале народности, матичар често санкционише такозване мешане бракове. У том погледу, не стоји нам на расположењу тачни статистички подаци, али знамо да има случајева, да православни склапају брак са католицима или Јеврејима, и тих мешаних бракова има у свакој вариацији. Пада у очи велики број мешаних бракова Јевреја и Јеврејки, који се венчавају са Хришћанима.

У смислу законских прописа, у случају мешовитог брака, потребно је да родитељи унапред одреде веру будућих покољења. И у том погледу не постоје правила и ови утовори склапају се према приликама и наводима будућих родитеља.

Свакако је значајно, и са чисто националног гледишта, да су у Новом Саду, од склопљених бракова, преко једне четвртине мешовити, а занимљиво је и то, да у највише случајева, младожења тражи да деца буду његове вероисповести.

Нема сумње, да је Матичарско звање једно од најинтересантнијих одељења Градског поглаварства, у коме се често одлучује о судбини парова, који у том моменту када склапају брак, сањају само о срећи, љубави и брачној слози.

Б.

ВАШЕ ОДЕЛО
узорно чисти и фарба
ЕТИЛЕН
Нови Сад
Краља Петра II 4
Муштеријама из околине
свршавамо посао истог дана

После језивог московског процеса

Мишљење енглеске штампе

Дејли Телеграф под насловом „Страховити московски суд“ дословно каже:

„Готово незапажено од шире светске јавности, која је у почетку била привучена, одвратно суђење у Москви достигло је јуче свој врхунац. Од 21 оптужених који су били најистакнутије личности у совјетском систему — осамнаесторо је осуђено на смрт а тројица, као да би се показало да и сама бољшевичка правда може имати милости, нису осуђени на смрт већ на много година робије. Ово исмевање судског поступка који, да нема свој трагични значај, потсетио би нас на мору недоследности процеса у „Алиса у Вондерленду“, пруже исту недокучиву тајну, којом су били завијени слични процеси свих оних истакнутих људи, цвета бољшевичког покрета, које је Стаљин већ послао у срамну смрт. Како је могуће да је толики број најоданијих и најповерљивијих инструмената Лењиновог јеванђеља могао постати издајица своје ствари и своје земље? Зашто би они, када су изведени на суд, дали тако одвратна признања своје кривице и покајања?

Тешко би било рећи да ли су брутална осветољубивост државног тужиоца, или дивљи повици за крв од стране посматраче били одвратнији пристојном осећању. Ипак је сигурно, — да је Стаљиновом безобзирним прогањањем умрло нешто више него само осуђеници. Идеализирање Совјетске Русије такође је умрло — идеализирање — које су тако потетично одржавали многи умови изван Русије. Као велика сила, Русија је ушкопљена баш онда када су они, који су имали веру у њу рачунали највише на њену подршку али ово није најсмртноноснија рана која јој је задата од њеног крвожедног диктатора. Данас цео свет зна да је бољшевизам труо до сржи, јер или су његове најистакнутије присталице ниске и подле изнад сваког веровања, или је овај човек у Москви који сада употребљава деспотску силу један крвнички манијак. У оба случаја, мада постоје многи разлози за страховање, не остаје ништа више што се можемо очекивати“.

Дејли Хералд коментарише пресуду у Москви и каже:

„Иако су ових дана сви погледи упућени у Беч, догађај који се одиграо у Москви не могу се превидети, нити заборавити. Као и остали процеси, овај последњи совјетски издајнички процес не може се објаснити рационалним начином. Вера у оптужбе, доказе, исповести немогуће је једном нормалном уму. Истина изгледа да се не може наћи, али остаје жалостан факт. Један по један од најближих другова Лењинова, људи који су били са њиме у данима револуције и првих година Совјетске Републике Стаљин је „ликвидирао“. И са овима стрељани су људи које је сам Стаљин изабрао за највиша и најодговорнија места. Да ли су Лењин и Стаљин били тако покварени или неспособни да су годинама поверавали власт „гадовима“ и „подлацима“ који су сво време ковали завере против Русије и режима. Човечји ум је у недоумици. Разум је немогућ. Остаје само одвратност због извршених дела, сажалење за жртве и страх у погледу стање у Совјетској Русији после 20 година њеног постојања“.

Позор!

Дармол, средство за отварање, се често патвори. Пазите стога код куповања да је на свакој таблети утиснуто име Дармол и да има зарез у облику слова „Г". Тражите изричито Дармол у оригиналном паковању

ДАРМОЛ

Орт. рег. С. Бр. 7006/36

Шта каже немаччка мањинска штампа?

„Дојчес Фолксблат" од 18 о. м., под насловом „Велика Немачка и наша национална мањина" коментарише писање љубљанског „Словенца", па вели да орган присталица министра г. др. Корошца повољно пише о аншлусу, јер се нада, да ће југословенско мањинско становништво у Корушкој сада, под немачким Рајхом, доћи до јаче заштите у својим мањинским правима, него што је то био случај под Аустријом, јер је ово југословенско становништво у Аустрији стално било незадовољно.

Мариборер Цајтунг, пише о прокламацији кардинала Иницера, коју је, после састанка са Хитлером, упутио католичком свештенству и грађанству Аустрије. У тој прокламацији коју почиње са „Дајте Богу Божје, а цару цар царево" позива католике, да се безусловно прикључе Фиреру и канцелару ру Рајха, у стварању великога Рајха. а. У борби тога човека за част и ујеујединење немачкога народа уједно је и гарантија против међународнога бољшевизма. Католичко свештенство има да се уздржи од сваке политичке акције посвећујући се само својој духовној мисији.

Увек лепи бели зуби од

Chlorodont-паста за зубе

Г. др. Бранко Николић говориће на збору у Старом Футогу

Народни посланик новосадског среза г. др. Бранко Николић одржаће велики говор, сутра, у недељу 20 о. м., у Старом Футогу на збору, који је организовала месна организација Југословенске радикалне заједнице. Почетак збора је у 3 часа после подне.

—о—

Предавање г. Ћирића у Београду

Београд, 19 марта?. — Хришћанска заједница Младих људи, чији је покровитељ г. Стеван Ћирић, претседник Народне скупштине, одржаће сутра главну скупштину, на којој ће г. Ћирић одржати једно предавање о циљевима тог удружења.

Пленарна седнница Коморског већа претресала је ммнога важна питања наше іпривреде

Омогућен је кредит Народне банкнке за мање привредника на територији коморе

Данас у 10 часова пре подне претседник Трговинско-индустриске и занатске коморе г. Коста Миросављевић отворюрио је пленарну седницу. У почетку св свога говора г. Миросављевић посветветио је неколико топле речи успомени ли Јулија Фајта, индустријалца који је је био један од највреднијих коморских сих чланова и истакнута личност у пр привредном животу не само нашег градграда него целе ове покрајине. Коморски ки већници су устајањем одали част се сени Јулија Фајта.

Извештештај г. др. Славка Станић

Затим јм је г. Миросављевић у свом говору истистакао важност свих проблема, које ће ће пленарна седница расправљати. ПотПотом је генерални секретар коморе г. г. др. Славко Станић поднео је свосвој извештај о коморском раду од прс прошле пленарне седнице па до данас. ас.

Укупан ан број радњи на подручју коморе и износио је крајем 1937: 11.076 тр трговачких, 20.711 занатских 537 индусдустриских, 3.674 угоститељских, 92 92 новчарске радње.

У току жу прошле године преуређена је коморсорска библиотека као важан помагач ач коморског уреда. Образована је поспособна библиотека завода за унапређивање, занатства, трговине и индустријрије.

Коморсорска картотека о радњама пот пуно је зе завршена. 1937 основана је комисија ија за полагање мајстарских испита. Ч. И статистици је посвећена највећа па пажња.

Хемијсијска лабораторија навршила је десетосетогодишњицу свога постојања.

Завод зод за унапређивање занатства и индустриријe показао је велики напредак. Бројброј спорова код изабраног суда знатнатно је порастао. Укупан број тужби из износио је, 1937, 56. Комора је у протрошлој години све учинила да се у погпогледу нове железничке тарифе, којкоја ступа првог маја на снагу, заштите те интереси трговине, занатства и ин индустрије тако се постигло да нова ва тарифа неће значити битне промене у оптерећењу промета робе.

Што се тиче питања радног времена претставници наше коморске установе суделовали су у свима радовима, које је водила влада у вези с тим питањем. У погледу трговачких радњи није могло доћи до споразума о дужини радног времена јер су послодавачки претставници остали при свом захтеву да радно време износи десет часова, а у великим магазинима девет часова.

Новелација закона о радњама не дира основне принципе на којима почива садашњи закон. Ту је реч само о модификацијама с обзиром на захтеве привредних комора и на стечена искуства министарства трговине и индустрије. Пооштрени су прописи о праву обављања радњи страних држављана, проширење измене концесионог система, ограничење права отварања крчми за градове, изузимање таљигаша и фијакериста испод режима редовних радњи итд.

Важну акцију испољила је комора на пољу борбе за оснивање пензионог завода намештеника у Новом Саду. Радила је у споразуму са радничким и послодавачким коморама на територији Војводине.

На пољу стручног школства учињено је прилично. На Земаљској конференцији о стручном привредном школству на иницијативу новосадске Трговачке коморе прихватиле су готово све индустриске и занатске коморе у земљи.

Одржавање речних пристаништа

Не мању делатност испољила је комора у вези са акцијом за грађење и одржавање речних пристаништа на Дунаву и Тиси. Огромна саобраћајна важност ових река за привреду новосадског коморског подручја, диктовала је спровођење озбиљне акције око подизања нових пристаништа у првом реду у Новом Саду, Бачкој Паланци, Илоку, Тителу и Старом Бечеју. При

ПРВО ЗЕМЉОРАДНИЧКО ВЕЧЕ У НОВОМ САДУ

Просветна акција Матице српске тече успешно

На главним годишњим скупштинама Матице српске, на седницама Месних одбора по свима већим местима у Војводини, у новинама и часописима, једном речју у целокупној нашој националној јавности, тражено је, у више махова ,од управе Матице српске: да своју просветну акцију разграна и прошири и у самом народу, да један део својих књижевних издања посвети ширим народним слојевима и да настоји да дође у приснији и непосреднији додир са нашим селом и земљорадником.

Одговарајући овим све чешћим и све гласнијим жељама и захтевима, управа Матице српске је недавно одлучила да покрене једну нову серију књига, под именом „Народне читанке", коју ће Месни одбори и нарочити повереници давати на бесплатно читање нашим земљорадницима широм Војводине.

Поред тога, Књижевни одбор Матице српске основао је и једну нову секцију под именом: Матице јавних радника на просветном подизању земљорадника. Ова секција има за задатак да живом речју, путем јавних предавања, земљорадничких вечери, сељачких посела и других сличних приредаба, дође у контакт са нашим најширим народним слојевима, нашим земљорадницима, у циљу њиховог културног и друштвеног просвећивања и социјално-економског подизања.

Матица јавних радника на просветном подизању земљорадника, у заједници са Матицом напредних жена, Словом, друштвом за народно просвећивање, Ратарским црквеним певачким друштвом и Сељачким колом, прерађује у недељу, 20 марта, у 5 сати после подне, у великој дворани Матице српске (Соколска 1) прво заједничко земљорадничко вече. Ово вече, прво своје врсте у Новом Саду, приређује се са разноврсним и одабраним програмом.

Прва тачка програма је: Поздравна реч г. др. Александра Моча, претседника Матице српске и претседника Матице јавних радника на просветном подизању земљорадника.

Ово прво земљорадничко вече у Новом Саду, као и друге вечери које су на реду, у Сомбору, Петровграду и осталим већим местима Војводине, приређују се под вођством Матице јавних радника на просветном подизању земљорадника, секције Матице српске.

Приређивачи овог првог земљорадничког вечера у Новом Саду позивају наш земљораднички и наш грађански сталеж из Новог Сада и околних места да својом што многобројнијом посетом покажу своју развијену националну свест, своју традиционалну културну и друштвену предузимљивост и своје интересовање за народне послове и добро схваћање народне интересе.

Није потребно нарочито нагласити да је ово прво земљорадничко вече у Новом Саду само први почетак једне далекосежне и исправно схваћене националне и културне акције која хоће да помогне нашем народу у Војводини.

VIII ИЗЛОЖБА И САЈЈАМ

приплодне стоке, живине, риба, вина и пољопривредних стројева

у Новом Саду од 9 до 12 априла 1938 г.

Повластица у вожњи на држ. железницама 50%.

Адреса „ИЗЛОЖБА НОВИ САД". Телефон: 24-06, ;, 33-85.

Телеграм адреса: „ИЗЛОЖБА".

ЕЛЕГАНТНЕ ДАМЕ УЗИМАЈУ ПОСЛЕДЊЕ ПАРИСКЕ НОВИТЕТЕ

само код ПРОДАНОВИЋА Нови Сад Краља Петра II (Футошка 23)

томе је комора наилазила на пуно разумевање управе речног саобраћаја при министарству саобраћаја. Комора је предложила доношење Уредбе о фонду за одржавање, градњи и уређењу пристаништа на рекама.

Комора је обавештена, недавно, да је посебним амандманом уз Финансиски закон министар саобраћаја овлашћен да донесе ову уредбу. Та уредба претстављаће историски датум за нашу војвођанску речну мрежу, јер се њоме ударају први пут темељи сталном и озбиљном старању за нашу речнобродарску путну мрежу.

Уз помоћ претседника Коморе г. Св. Миросављевића који је члан управног одбора Народне банке, биће ускоро омогућено непосредно кредитовање мањих привредника са наше територије од стране Народне банке. Тако је филијали у Новом Саду стављен на расположење износ од два милиона динара за овакву врсту кредита.

На крају извештаја, истакнуто је, да је други важан амандман за наше крајеве овлашћење министарског савета да може донети уредбу са законском снагом о оснивању државног путног фонда и бановинских путних фондова. Тако је испуњен још један од стално истицаних захтева земаљске привреде.

Највећа важност припада амандмани ма од којих један предвиђа да влада може расписати унутарњи зајам од четири милијарде динара за потребе наоружања и за извођење мелиорационих радова, за градњу железнице, путева и јавних зграда. Други амандман је у тесној вези с првим и предвиђа доношење уредбе којом ће се утврдити висина процента резервних фондова осигуравајућих тела и акционарских новчаних предузећа који ће се обавезно морати улагати у државне обвезнице.

На крају г. др. Станић је рекао:

— У сваком случају намера Краљевске владе за извођење већих јавних радова, кроз читав низ година, мора да претпоставе и стварање плана и програма тих јавних радова. А то је оно, што нас као привредне установе у највећој мери мора да интересује и мислим да погађам гледиште целог већа, када постављам овде захтев да при изради тога програма јавних радова треба имати у виду и преке потребе наше покрајине. Те потребе нису ни мале, ни малобројне. Изградња путева, подизање важних мостова, подизање силоса и пристаништа, проширење и уређење многих наших железничких станица, као и подизање многих школа и јавних зграда, све су то животна питања нашег подручја, а ми ћемо морати, и са наше стране, да их износимо по реду њихове важности и да затражимо, да се нама, као носиоцима једног дела терета тога зајма, омогући да уживамо један део благодети које тај зајам треба да пружи.

46 јутара земље у Срему
за 200.000.- динара

ПЛАЦ, у близини лекарске коморе у Цара Николаја улици, уз повољну цену.

Овлашћен за продају „Универзум“
Нови Сад, Краља Александра ул. 3

ПУТ ОКО СВЕТА — КРОЗ НОВОСАДСКЕ КАФАНЕ

Од Париза до Холивуда
само за три минута — фијакером

— Хало!... Фијакер!...

— Изволите, господине!

Хитро као без душе из помрчине искочи испред нас један мали чичица.

— Хоћете ли да нас возите?

— Куда, господине?

— У „Париз“...

За трен излетимо из реда распоређених фијакера, који стрпљиво дању и ноћу непрекидно стоје у кругу, испред саме катедрале.

Пола дванаест ноћу. Новосадске улице већ су прилично занемеле Блесак светлосних реклама сасвим ишчезао. Скоро тишина. Град сав утонуо у ноћ.

Јуримо лако кроз уске уличице. Одморни коњи само фркћу на ноћној свежини. Иза нас остављамо тамне уличице, невидљиве у сенци огромних кућерина. Свугде мир и тишина. Само лак топот коњских копита чудно се одбија у овој мистичној ноћној мртвилости. Западамо у сањарење. Све нам изгледа, као у романтично сентименталним бечким филмовима...

Пролазимо скроз Железничком улицом и, најзад, заустављамо се пред једном двоспратном зградом старинског изгледа. Испред нас високо над вратима саставља нам се поглед на огромним натписом:

„Париз“ — ноћни локал.

Најзад, на циљу смо. Ступамо на тле француске престонице...

*

Да би човек прошао кроз све чари европских метропола није потребно да буде исувише богат и да потроши много новаца. Само за неколико „банки“ доброћудни новосадски фијакерист за трен ока одвешће вас у који год град зажелите. Као на филму! Наравно, утолико, уколико ваша машта може да дозволи. Углавном, све даље зависи од вас.

Почне се обично са „Паризом“. Затим „Солуном“, „Цариградом“, па тако редом. У току само једне ноћи може човек, да обиђе читав свет. То, наравно, све у своме смислу. Фантастичном брзином прелази се са једног краја земљине кугле на други.

Из „Цариграда“, за један минут створите се, у „Паризу“, а из „Београда“ само десетак минута вас раздвајају до „Холивуда.“ И то пешице. Без авиона, дирижабла и ракета.

У чему лежи тајна ове фантастичне приче?

Свакако, у бујној машти новосадских кафеција...

*

Улазимо у „Венецију.“ Канал „Гранд“ на овој топлини сасвим се расушио. У даљини, на отвореном мору назиру се гондоле. Морнари, наслоњени на угловима, гласно хрчу. Све као у причи...

Ступамо полако унутра. Млаз јаре, топлине и дима просто нас секну. Трешти музика неку ватрену македонску песмицу. Ларма ужасна. Фабрички радници, беспосличари и морнари лумпују до изнемоглости.

Врата се отварају и затварају, Људи улазе и излазе. Галама све већа. Чаше се трескају. Мала кафанска собица сва се замаглила, од дима и поквареног ваздуха. Једва се назиру столови и људи. Циганска оркестар кречи до заглушености.

Поред нас лумпује неко друштво. Чаше лете и трескају се. Вино цури низ астал. Људи се зацрвенели.

Мала црнка, још последњом снагом певуши неку песмицу. Један је држи око струка и страствено је привија. Из очију му се чита ужас. Мала се отима и вришти. Он јој пружа новац и умирује је. Опет покушава да пева. Из промуклог грла једва избија неки безвучни глас. Ипак, пева... Нешто тужно. О изгубљеној срећи...

Одједном мук. И врисак. Радник грубо гура малу од себе. Не воли тужне песме. Она долази за наш сто. Посматра нас радознало. Ступамо, затим, у разговор са њом...

— Одакле сте? — питамо је одмах.

— Из Словеначке. Зовем се Ела Степанек...

— Па, откуда чак овде?

— За животом. Тражила сам хлеб и ово сам нашла...

— Зар ништа боље нисте могли да нађете? — чудимо се запањено.

Она суморно одмахну главом.

— Нама нико не верује. Мисле да из обести овако живимо. Па, добро, дајте ми другог посла.

Ћутимо и посматрамо. У души осећамо притисак бола и сажаљења. Мала не може да издржи наш поглед. На лицу јој се чита горчина и јеткост.

Смеје се, скоро саркастично. Испија целу чашу до дна и нагло се диже. Не може да издржи ово.

*

Два часа по поноћи. После „Цариграда“ и „Солуна“ враћамо се поново у центар. Прво у „Централ“, па у „Славонију“. Свугде иста слика и исте сцене. Свугде песма и вино. Као да је нестало, за увек, кризе. Нестаје недељна зарада по овим ћумезима бедних надничара. Крвава и зној ава. Лочу ови несрећници сирће са слашћу.

*

Код „Црног мачка“ као у кошници. Три часа. Музиканти изнурени и болни напрежу се још задњи пут. Негде у полумрачном углу љубе се радници са певачицама. И лочу стару искварену шљивовицу.

Музика трешти промукло. Светле стакласте очи, црвене од умора и пијанства, просто се склапају. Цвили виолина једног погуреног, оронулог примаша. Јецаво. У срцима језа као да провлачи рутаво гудало преко срца. Пролазе сати ужасно спорно. У незаложеној кафанској собици језива хладноћа. Пијанчење као да тек сада почиње. Већ се раздањује. Звуци неке фабрике злокобно опомињу на дужност

Сви се полако разилазе. Под јутарњом свежином, најежена од хладноће и алкохола, уморна и испијена, бледа истрошена лица, губе се полако један по један низ уске улице.

Сувоњава црнка у малој собици јеца за својом невином детињском прошлошћу. За једним животом који је у њеној замраченој машти ишчезао као визија. Када није требало борбе за хлеб. Ни заштите од оних типова, који у њеној несрећи траже љубав и задовољство.

Напољу се беласа јутро. Тужно, хладно јутро.

У. Чоб.

—o—

Скупштина Учитељске кредитне задруге среза жабаљског

Жабаљ, 19 марта. — У циљу свога економског обезбеђења, учитељство среза жабаљског основало је прошле године „Учитељску кредитну задругу“, са седиштем у Жабљу. У чланство задруге уписано је до сада 55 чланова — учитеља, али се очекује повећање бројног стања чланства приступањем у чланство и осталих учитеља овог среза.

Из извештаја управе видело се, да је административно пословање било исправно, а и рад око пружања помоћи својим члановима био је веома добар и користан, што је код присутних чланова наишло на пуно одобравање.

Имајући у виду значај ове задруге по учитељски сталеж, задруга је једнога свог члана послала прошле године на савезни задружни течај.

На крају је изабран нов управни одбор у који су ушли: гг. Јован Петровић, сремски школски надзорник, Тодор Касапиновић, учитељ у Чуругу, Фрања Еперт, управитељ школе у Ђурђеву, Милован Грујић, Вида Томић и Мита Ердељан, учитељи у Жабљу, а у надзорни одбор: гг. Димитрије Человић, управитељ школе у Надаљу, Бакајин Љубомир, учитељ у Чуругу и Адам Градиштанац, учитељ у Госпођинцима.

Кућа

са рентом, лепом баштом у улици ЛАЗЕ КОСТИЋА ув врло повољне услове, НА ПРОДАЈУ. УПИТАТИ

Бошњаковић Милана
посреднички биро за купопродају некретнина,
КРАЉА ПЕТРА I ул. 19.

Насмејана уста

полепшавају и подмлађују лице сваке жене, чине га привлачним и шармантним. — Свака жена може себи ову младост сачувати до високе старости ако своје зубе и уста негује и одржава здравим. — Права нега уста и зуби је нега са Одолом.

ПРЕД ЗБОР ЈУГОРАСА У НОВОМ САДУ

Као што је „Дан“ јавио, сутра ће се приредити збор, на коме ће говорити министар социалне политике и народног здравља г. Драгиша Цветковић. Како сазнајемо г. Министар долази у Нови Сад сутра пре подне у 9 и по часова. Поред претставника Југораса, на железничкој станици ће га дочекати претставници месног одбора Југословенске радикалне заједнице, претставници Градског поглаварства и делегати новосадских радничких организација. За говор г. Цветковића влада у Новом Саду велико интересовање.

Као што је познато, келнерска секција Југораса приређује после подне у великој дворани хотела „Слобода“ изложбу кухињске уметности, а сутра увече велику забаву, такође у „Слободи.“

—o—

Нови колективни уговор металских радника

Метални радници из Новог Сада одржали су јуче у кафани „Пролеће“ конференцију, на којој је претресано питање склапања новог колективног уговора са послодавцима.

Данашњи програми у биоскопима

РЕКС

3-5-715-9.15 час

Носталгија

(поштарева кћи)

ХАРИ БОР

Одличан пузпрограм.

У НЕДЕЉУ 10.30 МАТИНЕ

APOLLO

3-5-7-9 час

Чаробна игра

Марта Егерт, Луци Енглиш. Ханс Мовер и Тео Линген

У НЕДЕЉУ 10.30 МАТИНЕ

ODEON

3-5-7-9 час

Господар рата

БОРИС КАРЛОВ

У НЕДЕЉУ 10.30 МАТИНЕ

ЛУКСОР

3-5-7-9 час

Криумчари људи

Бриан Домчеви

Свет креће даље

Мадлен Карол и Франчет Тон

У НЕДЕЉУ 10.30 МАТИНЕ

URANIA

3-5-7.15-9.15 час.

Под заштитом тмине

Велики напети криминални филм немачке УФА продукције са КАРОЛА ХЕН и ХАНС ШТИВЕ

У недељу 10.30 МАТИНЕ

Котурашли!

За Ваш котач произвводимо гуме унутарње и вањске. Производимо их од Корда, од истог матеррријала од којег производимо аутомобилске гуме.

ЗА НАШЕ ГУУМЕ ЈАМЧИМО ВЗАМ!

Дођите у нашу продавницу, погледајте их и уверите се.

Бата

Осуђена служавка крадљивица у Петровграду

Петровград, 19 марта. — Пред малим кривичним сенатом овдашњег Окружног суда било је данас суђење Ани Шрам, служавки, која је поткрадала свога послодавца г. Адама Вебера, трговца у селу Сечњу, а коме је за краће време, украла готовог новца у износу од неколико хиљада динара.

На данашњем суђењу, оптужена Ана признала је крађу и изјавила, бранећи се, да је украдени новац хтела да преда своме веренику као мираз, јер је овај без пара није хтео да узме за жену.

После саслушања сведока, суд је донео пресуду, којом је Ану Вебер за ове крађе казнио са месец дана затвора. **(Дан).**

—o—

Рад Соколског друштва „Матице“ у Петровграду

Петровград, 19 марта. — Позоришна секција овдашњег соколског друштва „Матица“ почела је свој рад.

Претседник секције г. Љуба Аврамов ,економ болнице ,изнео је присутнима појединости о успешном раду позоришне секције у току прошле године, а затим је рекао да секцију чека у овој години велики задатак, јер би се требало да на свечан начин прослави 20-годишњица рада соколског позоришта „Матице“.

Из извештаја секретара г. Глигоровог види се да је соколско позориште у току прошле године одржало 25 претстава, а да је просечно свакој претстави присуствовало по 300 посетилаца. У последње време опажа се да је интерес Петровграђана за рад овог позоришта све већи. Приказивани су, углавном, комади из народног живота.

Затим је акламацијом изабрана управа на челу са претседником г. Љубом Аврамовим, познатим соколским и јавним радником. За секретара је изабран г. Б. Глигоров, за благајника г. Светислав Субић. Главни редитељи су: г. г. Никола Мељничук, и Љуба Аврамов. Затим, редитељи; гг. Лаза Богдановић, Сава Лазарев, Ива Јанковић, Ђура Турински, Светозар Недељковић.

ПрІред подизањем културтурно-националног дома у у Деспот Св. Ивану

Деспот пот Св. Иван, 19 марта. — Почетком ом ове године поведена је у Деспот Св. Св. Ивану акција за подизање културно-рно-националног дома у коме би се сместиестиле све организације и друштва. У У месту данас има око седамнаест раз разних друштава, која су присиљена да да везују свој рад за кафанске просторијорије, што је врло штетно по напредакедак и рад. Да би се овоме стало на пуа пут, основан је један одбор за подизањезање дома. У одбор су изабрани гг. Симаима Григоријевић, претседник, Рада Ралеталетић, потпретседник, Стеван Мутибарић рић ,секретар, Ђока Секицки, благајник, ик, одборници су гг. Јован Авдаловић, вић, др. Аркадије Зајцев и Вељаа ПопПопин. Надзорни одбор гг. Милош Мо Мојић, Никола Ј. Попин, Тоша Николићолић, Стеван Регељац и Бранко Стефановановић.

Друштуштво је добило одобрење од власти зи за скупљање добровољних прилога и и због тога ће се ступити интензивнивније у акцију. Општинска управа је већ еће поклонила одбору једну стару школскуску зграду на најлепшем месту у селу,лу, која ће се преиначити у модерну иу и лепу зграду која ће бити посвећена ена Нђ. В. Краљу Петру Другом.

Знатите ли колика је корист од редовцовног купања у минералној води ди Варошког јодног купатила?

Кројаојачки радници у Чуругу о обуставили су посао

Чурупуруг, 19 марта. — Недавно је, због пр претерано малих надница, између овдашњашњих кројачких радника и кројачких их послодаваца избио неспоразум, Кројачкјачки радници организовани у месној гру групи организације Савеза шивачко-оде-одећних радника, поднели су пре извесноесног времена послодавцима на потпис ко колективни уговор и позив за заједничкичку сарадњу. Пошто су послодавци ци одбили сваки споразум са радницимаима, јуче је одржана расправа код Среско ског начелства у Жабљу. Послодавци ци су поново одбили захтеве радника иа и ови су данас потпуно обуставили пи посао. Према обавештењу, радници ни неће ступити на посао све док се њиховиовим захтевима, у погледу надница иа и радног времена, не удовољи.

Треба објавити рат новосадској општини

О новосадској прљавштини и прашини не говори се само по Новом Саду, већ и ван њега. Он је, са те стране, јединствен и на гласу, што имамо да захвалимо, свакако, немарности надлежних. Странци који амо долазе или кроз град пролазе, гнушају се од прљавштине и прашине те једва чекају да га напусте и заборавe.

Срамота, предратна „колевка културе“, „Српска Атина“, центар Војводине, седиште Бановине итд. итд.

Да ли су господа претставници ика да прошетали улицама, којима пролази градски аутобус, који саобраћа између Штранда и Трга Ослобођења?

Каже се: „Нема се новаца.“ Није истина. Новац за овакву важну сврху мора се ма откуда створити.

Ако се одговорни не одлуче, да ову невољу што пре отклоне, ми ћемо се овог пролећа и лета душити у мору прашине, више него ранијих година, јер сада се по новосадским улицама слажу слојеви прашине од неколико година.

Славни југословенски виолиниста Златко Балоковић у Новом Саду

У низу свечаних приредаба у нашој земљи, које су приређене у част 25-годишњице уметничког рада славног југословенског виолинисте-виртуоза, Златка Балоковића, који је нарочито због тога дошао из Америке, даје се у Новом Саду, у уторак 29 марта, у позоришној дворани Народног спомендома, свечани солистички концерт.

Наш славни уметник изводиће том приликом велики уметнички програм на коме се налазе дела од Баха, Крајзлера, Моцарта, Шосона, Славенског, Лотке, Дворжака, Новака и других.

—o—

Радници у каменолому Парагову обуставили рад

Радници каменолома Парагово на Иришком Венцу водили су преговоре са својом управом, у вези са склапањем колективног уговора. Међутим, до споразума није дошло, и услед тога око 200 радника су јуче после подне од два часа обуставили рад. Од стране банске управе извршиће се интервенција, да дође до споразума између управе каменолома и радника.

Ови радници су већином из Новог Сада, Каменице и околине.

Роман „Дана“

Шпијунка Хуанита

Педро Гомез (19)

Црвени Каранфил дао је свој рапорт:

— ... девиза је државни грб, мала златна трака испод њега на десном реверу капута једва приметна.

Црвени Каранфил је све разумео... Брзо се удаљио. Видело се да је рутиниран у свом послу и да је оваке поверљиве политичке мисије већ чешће вршио. Он је задовољан отишао јер је знао да ће за ово важно дело бити добро награђен од претпостављених.

Али, Хуанита није била задовољна нимало. Она је опет постала само жена. Осећајна и нежна мајка. Опет се сетила Казабла. Шта ће бити ако је Казабло њен син? То би било страшно. Највећа трагедија. Она би могла мирне душе да изврши самоубиство ако би се Казаблу нешто тамо десило.

После неколико минута чуло се звоњење из неке суседне собе. Неки гост тражио је хотелског келнера. Нервозни гост звонио је неколико пута све јаче и јаче... Али келнер се није одазивао... Остали гости хотела почели су да трагају за избеглим келнером, али нигде нису могли да га пронађу. Лепа собарица Хуана рекла је својим колегиницама:

— Сигурно је постао жртва отмице. Сада је то у моди.

— Баш је мустра за отмицу. За њега гангстери не би добили ни десет пезоса...

Претражили су цео хотел од подрума до тавана. Чак и директор хотела је учествовао у тражењу ,али келнер је ишчезао без трага.

Тек после пола часа један од хотелских бојева после дугог колебања признао је директору да је пре пола часа видео како је келнер напустио хотел. Био је у кишном мантилу спреман за одлазак у варош. Журно се као да је имао веома хитног посла.

Сигурно је побегао? Али зашто би бежао кад му је овде добро било?

У соби за персонал пронађени су келнеров фрак, панталоне и бела кравата. Али келнера нигде није било.

Црвени Каранфил верно је извршио своју мисију и келнер хотела у Сан Салвадору није више постојао.

Из дебелог димњака великог брода у луци Сан Салвадору куљао је дим и брод је био спреман за одлазак. Чуло се и последње звоно. Један холандски трговац у последњем тренутку је успео да претрчи преко бродског моста. Лађа је већ била у покрету. Носила је људе разних народности и са разним мисијама. Чак и неке важне личности политичке, наравно.

Назарио је стајао укочен и нем на обали и још увек гледао за бродом. Он је још јасно примећивао на палуби код саме ограде лађе младог Казабла. Да, ено га тамо, близу кљуна. Маше белом марамицом и поздравља Назариа. Назарио, такође, узвраћа поздраве марамицом и у очима су му навреле сузе.

Минути су пролазили. Брод се све више удаљивао од обале и млазеви дима куљали су и даље у висину као да су хтели да доспеју до неба. Путници брода личили су сада на мале мраве, а брод сам као орахова љуска. Назарио више не види Казабла, али слути на којој тачци те орахове љуске стоји овај храбри и честити младић.

Још једно време је стајао на молу и стално је гледао за лађом, која се претворила у једну тачкицу и ишчезла. Назарио је још једном замахнуо према тој тачци и пошао кући.

Стари Анасатасио ,верни Назариов слуга, дошао је пред њега и некако се чудно понашао. Пружио је Назариу једну женску ручну торбу, не говорећи ништа.

— Шта је то? Откуда ти то, Анастазио? — упитао је Назарио строгим гласом.

— То сам нашао у великој соби за време спремања... Вероватно је ту ташну изгубила сењорита Есмералда Пахита.

Предао је Назариу ташну. Овај је узео и подробно посматрао. Затим је рекао:

— Добро је, Анастазио. Данас ћу јој још вратити ташну. Можда има важни хствари у њој. А можда и није хитно. Даћу јој ташну кад буде други пут дошла к мени.

Анастазио је слегао раменима као да је хтео рећи:

— Мени је баш свеједно.

Назарио је устао и отишао у своју собу за рад, јер је имао нешто важно да обави. То су били послови који нису трпили одлагања. Морали су се хитно свршити. И тек што је један посао свршен, долазио је други. Огромна машинерија никада није застајала... Она није смела застајати. Назарио је непрекидно и неуморно радио.

Срећке државне класне лутрије за наредно 36 коло у великом избору код најсретније продавнице срећака фирме

„ПОВЕРЕЊЕ“ Нови Сад

код које је на последњем вучењу половина срећке број 31402 добила главну премију од

2,000.000.- динара

Покушајте и Ви срећу код нас и наручите **одмах** срећку.
Наша адреса: „ПОВЕРЕЊЕ“ Нови Сад, Краља Петра I 30-I Тел. 32-94
(Од 1 априла 1938 наша адреса гласиће: Краља Петра I ул. 17)

Вучење 13 и 14 априла 1938

БАНКОВНЕ УЛОЖНИЦЕ и 3о|о земљорадничке обвезнице продати и купићете најповољније нашим посредовањем.

Новосадски техничари приређују у Чуругу забаву

Чуруг, 19 марта. — Други разред машинског отсека Средње техничке школе из Новог Сада, приређује у недељу увече, у просторијама хотела „Парк“ забаву, са врло обилним програмом. У програмном делу техничари ће поред осталог приказати и Кочићевог „Јазавца пред судом.“ Интересовање за ову забаву, како у Чуругу тако и у околини, је велико, тим пре што техничари из Новог Сада сваке године у Чуругу приређују врло успеле забаве. После програма обавиће се и избор „краљице забаве“ којој ће бити предан врло леп поклон. На забави ће свирати омиљени техничарски џез-оркестар.

Бели Манастир добија централну зграду за надлештва

Бели Манастир, 19 марта. — Управи Генералне дирекције државног добра „Беље“ у Кнежеву стигло је јуче решење министра финансија, којим се одобрава управи државног имања кредит од два и по милиона динара. Ова сума употребиће се на подизање једне велике вишеспратне палате, у коју ће бити смештене просторије ниже реалне гимназије, Среског суда, Пореске управе, Среског начелства. Ова надлештва пресељиће се за Бели Манастир, а ка[illegible] да није било потребних зграда. [illegible] државно добро је одлучило, да о свом трошку подигне зграде, како за смештање надлештава, тако и за становање чиновништва. Пошто управа „Беља“ располаже са материјалом властитим у грађи, ова свота од 2 и по милиона динара утрошиће се на радну снагу и материјал, који нема „Беље“. Са градњом потребних зграда у Белом Манастиру почеће се у најскорије времену. J.

—o—

Србобран и Србобранци

ПИШЕ: ТОША ИСКРУЉЕВ (42)

Пре рата у целом Србобрану било је свега 25 кафана. Данас има, са разним бифеима, осамнаест. Кафеџије су, готово сви, само Срби. Све кафане збијене су у центру места. И ипак, свима добро иде.

У Србобрану има 149 Срба занатлија, Мађара 105, Немаца 17, Словака 2; трговаца мешовитом робом им: Срба 26, Мађара 28, Немаца 3 и Јевреја 2; мануфактуриста има: Срба 8, и Немца 2; галантериском робом има два Србина; житарских трговаца има два Србина и три Јевејина; од дрварских трговаца има два Немца.

Од индустриских предузећа има две цигљане и то: немачке 2, млинова има пет српских и два мађарска; кудељаре има две, обе српске и једна шпиритара (Дунеђрскова).

У напредним местима околине Србобрана Црвенци, Торжи, Крњаји, Филипову, Оцацима, Гакову, Секићу итд. нема, такође, ниједне српске радње или напреднијег предузећа. За све ово криви смо сами. У нашој Војводини требало би да сваки наш кутак осећа и дише националним духом. Овом садашњем стању треба да нађемо лека што пре.

КАКО СТОЈИМО СА ЗЕМЉОМ

Србобран има врло велики хатар. Он по својој величини долази на шесто место у Војводини. Овде саопштавамо списак десет највећих хатара у Војводини да би се на основу тога могло закључити колико је у њему земље.

Суботица је пре рата бројала 166.077 кат .јутара земље, и ако сад узмемо да јој је откинуто око 40.000 јутара у корист Мађарске остало је, ипак, на 120.000 јутара.

Делиблато (банатска пешчара)	има	65.592	јутра
Сента	„	64.832	„
Сомбор	„	53.577	„
Велика Кикинда	„	49.790	„
Србобран	„	41.959	„
Стари Бечеј	„	41.734	„
Стара Кањижа	„	35.820	„
Петровград	„	33.689	„
Вршац	„	31.191	„

Освећење четничке заставе у Чуругу

Чуруг, 19 марта. — Пододбор четничког удружења у Чуругу, под вођством претседника г. Стевана Доловца, решило је, у споразуму са Главним одбором Удружења четника у Београду, да 1 маја о. г., свечано обави освећење своје четничке заставе. Прослави ће присуствовати и легендарни јунак и четнички вођа Војвода Коста Пећанац. Пошто је овај пододбор нов и не располаже довољним материјалним сретствима за спровођење у дело своје замисли, недавно је упутио свим месним и околним културним и хуманим друштвима, као и свим родољубима, писмени апел за откуп набављених спомен клинова, који ће бити урамљени и истакнути на видном месту. Прослави ће кумовати једна истакнута личност из Чуруга. Припреме за прославу се увелико обављају. Ова прослава ће значити бурну манифестацију четничких идеја. *(Дан)*

СВЕ МОДЕРНЕ НОВИТЕТЕ
у енглеским и чешким штофовима доноси
специјална трговина мушких енглеских и чешких штофова
КРСТИЋ И ВЛАЛУКИН
НОВИ САД, КРАЉА ПЕТРА I ул. 25

СПОРТ

Сутрашња интернационална утакмица у Новом Саду

Против „Војводине“ игра „Немзети“, појачан, са четири играча из „Бочкаи“-а

За утакмицу влада огромно интересовање

Последњих дана се тврдило да ће „Немзети“ из Будимпеште наступити у Новом Саду појачан са четири играча одличног мађарског клуба из прве професионалне лиге „Бочкаи“-а. Међутим, данас после подне се то и обистинило. „Немзети“ је против Нака изнео појачани састав, са четири играча из „Бочкаи“-а.

Против Војводине ће Мађари, такође, наступити у једној врло јакој комбинацији. Биће узети у обзир ови играчи: **Анђал, Кеваго, Флора, Тули, Салаи, Станчик, Бихами, Молнар** (сви „Немзети“), **Финта, Маркош, Хајду и Бекеши** (сви „Бочкаи“). Од ових играча, у првој гарнитури мађарске репрезентације играли су: Кеваго, Флора, Салаи, Бихами и Маркош. У тиму „коњића“ наступили су више пута Анђал, Станчик, Финта и Молнар. Дакле, тим који ће сутра играти против Војводине претставља у сваком случају првокласну момчад, што најбоље доказује и њихова изванредна игра против Нака.

„Црвени“ ће извести на бојно поље овај састав: **Матић, Симин, Мајтан, Немет, Огњанов, Рајковић, Срећков, Шосбергер, Велкер, Загорац, Ђурић.**

Сви су изгледи да се Војводина неће предати тако лако. Њој је много стало до тога да се рехабилитује пред својим навијачима и да спортској јавности покаже да се заслужено налази на челу Новосадског ногометног потсавеза. Сигурно је да ће црвени играти крајње борбено, оштро и пожртвовано, за што бољи резултат.

Утакмица ће бити одиграна на игралишту „Карађорђе“, почетак је тачно у 3.30 часова после подне. У предигри ће играти резерва Војводине против Трговачког.

—o—

У среду, 23 о. м., државни тим игра у Новом Саду против Војводине

Као што смо већ јавили, у среду 23 о. м. наш државни тим одиграће једну јавну тренинг утакмицу у Новом Саду, и то против комплетног тима с. к. Војводине. Ова утакмица се одржава у оквиру припрема наше државне репрезентације за утакмицу против Пољске.

Војводина ће на овој утакмици извести исти тим као и против Немзети-а. Вероватно је да ће 30 о. м., такође у Новом Саду, државни тим одиграти своју последњу тренинг-утакмицу и то против Војводине или репрезентације Новог Сада.

—o—

У другу недељу играју Војводина и Нак пријатељску утакмицу, у корист Нип-а

Према одлуци управног одбора Нип-а у другу недељу 27 о. м. сусрешће се Војводина и Нак у пријатељској утакмици у корист потсавезне благајне. Игралиште „Карађорђе“. Предигру овој утакмици играће репрезентације подмладака Новог Сада и Осека. Цене улазница су: 7, 10, 15 и 20 динара.

Обућарским задругама а и обућарима!

По јевтиној цени **продајемо стројевеве и остали уређај** за поправак обуће каскао:

шивање стројеве, стројеве за клинчањање, стројеве за фрезовање, стројеве за гланцање, стројевеве за стругање (шаловање), стројеве за испаљивање, комбинбиниране стројеве итд.

За обавештења обратити се само писмено ю најкасније до 1 априла, на **ПУБЛИЦИТАС д. д., Загреб, Илилица 9, под бр. „209“.**

Продавница

„СОКО ОДЕЛА“

пресељена је из КРАЉА ПЕТРА I ул. 3 у број 29 (Палата Танурџића)

ПРЕПОРУЧУЈЕ свој велики избор

женских мантила, мушких и дечјих

одела као и сву пролетњу робу уз врло солидне фабричке цене. Дајемо на отплату преко

„ПОВЕРЕЊА“

ПРОДАЈА ПОКРЕТНИНА

Судски извршитељ објављује, да ће услед решења Среског Суда у Јаша-Томићу бр. I 35/1933 у корист тражиоца извршења Прокле Јована из Јаша-Томића, ради намирења 511 динара глав. и прип. на заплењене и на 7000 динара процењене два ждребета, једна крњача и једна кратка кола које се налази на имању извршеника. *Дражба одржати те ради спровођења те продаје заказује се дан 23 марта 1938 године у 9 сати пре подне на горе означеном месту.*

Број Изврш. 34/1938. — Од судског извршитеља у Јаша-Томићу. — 18 марта 1938 године.

Укупни добици новог 36 кола срећака Држ. Класне Лутрије изнашају:

Дин. 64,991.000.-

Вучење I класе 13 и 14 априла

Цела Д.: 200.- пола Д.: 100.- четвртина Д.: 50.-

Купујте срећке код главног продавца

М. К. ЛЕПЕДАТ, СУБОТИЦА

Ван Суботице шаљем срећке поштом

ШПЕЦЕРАЈСКА РАДЊА

са намештајем у **Буковцу продаје се. Упитати:** Буковац, Антон Мерц. (620)

ПОЗИВ

Овимим се позивају п. г. акционари Стапарске привредне штедионице д. д. у Стапапару на 29 редовну скупштину, којоја ће се одржати 3 априла 1938 године,е, пре подне у 10 сати у својим просторијама, а са следећим дневним редом:м:

1. И:Избор претседника скупштине, перовођеће и 2 оверовитеља скупштинског записничника.
2. И:Извештај управе о раду штедионице,), полагање рачуна за 1937 год.
3. И Извештај надзорног одбора.
4. Д Давање разрешнице управном и надзорорном одбору.
5. И Избор 2 члана у управни и 1 у надзорорни одбор.
6. Г Повишење деон. главнице или ликвидидација.
7. Е Евентуалије.

Стапапар, 19 марта 1938 године.

Управа.

МАЛИ ОГЛАСИ

ТРАЖИ СЕ

поуздадани господин, без обзира да ли живи и у граду или на селу, досадашње занимамање споредно, због преузимања самососталног робног складишта за испорукуку робе. Ни путовање ни дућан не додолази у обзир! Одмах и касније дугогогодишњи месечни приход од најмање е Дин. 3000.— Може бити и споредною или главно занимање, јер је без конкуруренције. Дописе на немачком или држававном језику на адресу: **Бергер, Анабибихл** 54. (Аустрија). (603)

КУПУЈЕМ И ПРОДАЈЕМ

антикикварне књиге, а особито целе библиототе у свим језицима. На позив долазазимо кући. **Менахем Папо**, Нови Сад, , Краља Александра 13. (424)

МАЛЧИЋ, помодни и војни кројач, — Масарикова 12. — Извештава цењ. публикуку да су му енглески новитети приспели

Моденерни крој. Солидне цене.

„ВОЛГА“

радионица капа преселила се у **Уставску ул. 1.** (531)

ИЗДАЈЕ СЕ ОДМАХ

соба а са улице са претсобљем за канцеларију или радионицу. Згодно за кројајача. **Браћа Рибникара 3.** (625)

Недеља стакла

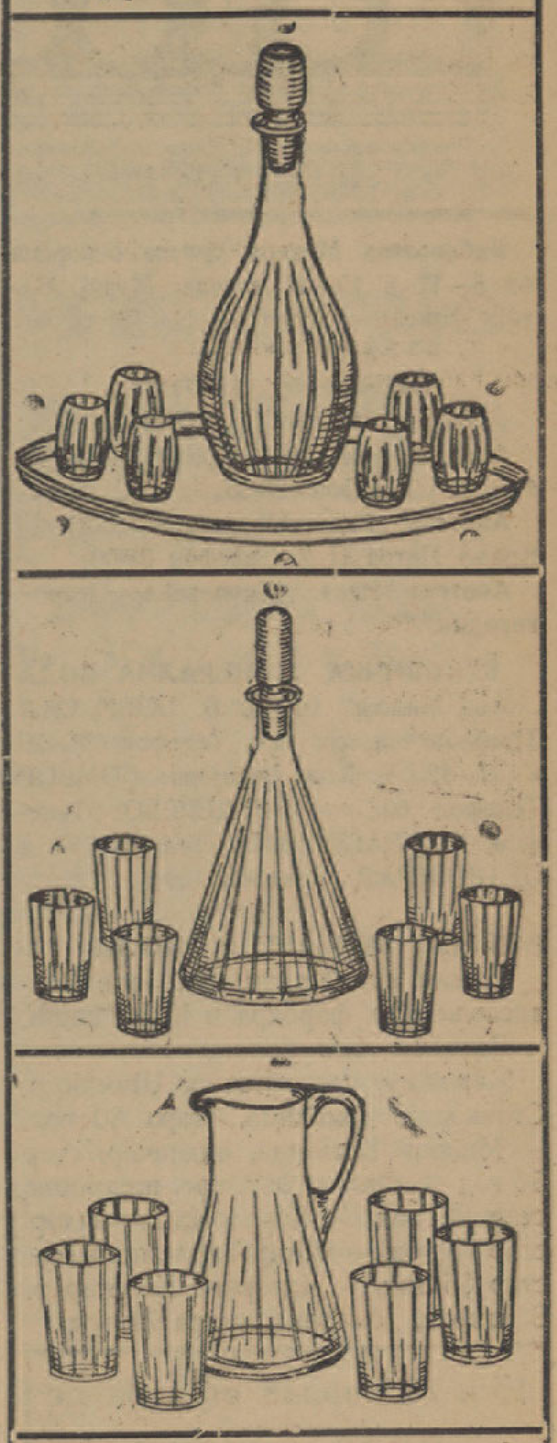

3 гарнитуре за ракију, вино и воду свега 22 комада

Само ове недеље за 53 дин.

ВЕЛИКИ ПАРИСКИ МАГАЗИН, Н. САД

ПРОДАЈЕ СЕ

у Новом Саду, у срцу града, једноспратна кућа без дуга, са 8 станова, који су стадно и сигурно издати. Рента нето 10%. По данашњим ценама, не би кућа могла за милион динара саградити. Цена јој је, због селидбе, 725.000 дин. Једини **повереник за продају: Посреднички биро за некретнине, Краља Петра II ул. 26.** (640)

МОДЕРАН СТАН НА СУНЧАНОЈ СТРАНИ,

1 соба са улице и 1 у дворишту, купатило, кујна, шпајз и тераса **издаје се за 1 април. Цара Николаја 55.** (645)

4 ЈУТРА ЗЕМЉЕ

6 км. удаљено од Новог Сада, више од половине засејано детелином **продаје се. Упитати Политика Нови Сад.** (646)

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

(граматику, конверзацију итд.) поучава иностранн немачки академичар. **Понуде:** код књижаре Ст. Манц-а, Краља Петра II ул. 47. (641)

КУЋА НА ПРОДАЈУ

од 5 соба, 2 кухиње, 2 шпајза, баште са улице и подрума испод целе куће. **Упитати: Саве Вуковића ул. 35.** (643)

КУЋА — ВИЛА

4 собе са конфором, паркирано двориште за продају. Адреса у администрацији. (648)

КРОЗ НОВИ САД

Библиотека Матице српске отворена **од 8—12 и 15—17 часова. Музеј Матице** српске отворен од 11—12 часова.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ
од 19 до 25 марта

Апотека Ненадовић Краља Петра ул. бр. 12. Телефон 23-95.

Апотека „Ралетић“ (пређе Шиц), — Краља Петра 11 2. Телефон 21-00.

Апотека Насл. Жигровића, Петроварадин.

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА „Књаз Милош“ Ш. Д. Б. НОВИ САД Трифковићев трг 3/I. Телефон 20—20 и 32—42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47. КРАГУЈЕВАЦ: Телефон 88 и ПЕТРОВГРАД: Телефон 169.

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођени су: Милан, син Јоце Владисављевића, фарбара и Каје Панић.

Венчања није било.

Умрли су: удова Катица Шимић, р. Станковић, домаћица, стара 80 год. — Милош Тапавица, надничар, стар 56 год. — Филип Фат, трг. помоћник, стар 26 год. — Карло Клајн, зидар, стар 71 год. — Петар Тајти, приватје стар 65 год. — Катарина Колесар р. Вацлавик, домаћица, стара 71 год.

13 и 14 априла обавиће се
ПРВО ВУЧЕЊЕ
Државне Класне Лутрије.
Могућности добитка су уопште а нарочито код великих згодитака веома повољни.
КУПУЈМО или наручујмо поштом срећке код главног овлашћеног продавца банкарске радње
ЛАЈОШ ЛУСТИГ, НОВИ САД,
Краља Александра 13.

Велика добротворна забава официра новосадског гарнизона

Официри новосадског гарнизона приређују у суботу 2 априла у просторијама Спомен-дома велику и свечану добротворну забаву, скопчану са игранком и томболом. Чист приход биће намењен за сузбијање туберкулозе у војсци и морнарици и за подизање војних санаторијума.

Уместо улазница могу се давати добровољни прилози приликом улаза у салу. Ко то не жели може и поштанском упутницом послати свој прилог, а упутница биће приложена уз позивницу за забаву.

Почетак ове елитне забаве, за коју у Новом Саду влада велико интересовање, је у 9 и по часова увече. То је први случај да су официри новосадског гарнизона одлучили да се у добротворну сврху обрате публици. Према томе може се с правом очекивати да ће овај позив наших официра, који припадају једном од најугледнијих савеза у земљи, наићи на једнодушан одзив и да ће ова лепа забава протећи успешно и занимљиво. Очекује се обилна посета.

Новосадски грађани траже од Банске управе да интервенише у циљу одржавања чистоће и реда у граду

Једна већа група новосадских грађана упутила је заменику бана г. Светиславу Рајићу ову писмену претставку

„Господине Бане!

Потписанима је част скренути пажњу Банске управе на једну немилу и штетну појаву: да Градско поглаварство града Новог Сада не води рачуна о народном здрављу, о хигијени и о основним захтевима чистоће градских улица. Нажалост, општа је констатација да је Нови Сад, иако је центар једне од најјачих и највећих бановина, иако има својих добрих и лепих традиција, иако по величини, културној и привредној снази долази у ред наших првих градова; у ствари најзапуштенија и најнеуреднија варош. Питање водовода и канализације јесте прешна, а досад у том правцу ништа није озбиљно урађено. Питање калдрмисања нових улица такође је већ годинама на дневном реду, јер читав нови део вароши на оба Лимана је у главном изграђен, а улице, т. ј. коловози нису направљени. Но то су питања, која захтевају великих инвестиција и стављају велике финансиске захтеве.

Овде сада желимо говорити само о питању чишћења и поливања улица, које је такође важно, јер се тиче народног здравља и хигијене, а не тражи већих трошкова. Ноторно је да се иза сваког аутомобила, трамваја и кола дижу облаци прашине.

Дању је варош обвијена облацима прашине, делимично услед јаког уличног саобраћаја, а, делом, прашину размахују чистачке колоне, које чисте улице на један скроз некултуран начин, т. ј. мету их на суво не поливајући их претходно. Ноћу, т. ј. у зору прашину подижу чистачке ротационе метле, које пролазе асфалтираним улицама, а које надлежни пуштају на сух асфалт, уместо да се улице најпре полију и овлаже. Уопште се новосадске улице не поливају, али, када се поливају, то се чини у недовољној мери, иако град располаже са тенковима и прскалицама, иако су кроз Булевар Краљице Марије и кроз улицу Краља Петра Другог спроведене цеви и хидранти баш у сврху поливања.

Стога нам је част поднети ову претставку и умолити Господина Бана, да, као надзорна државна власт над радом градског поглаварства у Новом Саду, поклони један део своје високе пажње горе изложеним питањима те да од града Новог Сада затражи исцрпан извештај о томе колико је кредита предвиђено за чишћење и поливање улица, колики број чистача, кола, коња и тенкова упослено, какав је распоред рада и ко води надзор над тим пословима. Мислимо да ће се онда, на основу тога, Краљевска банска управа уверити, да су радови око чишћења и поливања улица рђаво организовани, да су кредити премалени, те да би ваљало установити посебни отсек Градског поглаварства за чишћење градских улица, чији би шеф био одговоран за те радове. Такође ће требати спровести контролу утрошених кредита те приморати градску општину да повећа кредите и набави бар још један тенк и остале модерне машине. Управа полиције, пак, треба да енергичним поступком и казнама сузбије бацање ђубрета из кућа на улицу или иза кућа, јер таква ђубришта су легла смрада те разних инсеката који преносе болести. Народно здравље јесте несумњиво један од највиших народних интереса, а његова заштита и унапређење јесте задатак сваке уређене и културне државе и њене управе. Потписани се надају, да ће надлежни наћи разумевања и времена за питања покретнина у овој претставци, а која потичу из несебичних мотива и из брига за опште ствари“.

Нови Сад, 19 марта 1938 год.

—o—

Због свађе са ћерком, мати покушала самоубиство

Јуче после подне око два часа извршила је покушај самоубиства 55-годишња Даница Арсенић, са станом у Темеринској улици број 53. Како је истрага утврдила, Даница се јуче посвађала са својом ћерком и, после свађе, пререзала је ножем вене на руци. Она је пренета у Државну болницу. Њене повреде су лакше природе.

За многобројне изказе саучешћа приликом сахране нашег драгог Јулија, овим путем се свима најтоплије захваљујемо.

Уд. Матилда Фајт и породица Фајт

Нови Сад, 19 марта 1938.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Г. Бруно Вир, дописник немачког илустрованог часописа „Берлинер Илустрирте Цајтунг„ одликован је од Н. В. Краља на предлог претседника Министарског савета и министра спољних послова г. др. Милана Стојадиновића орденом св. Саве четвртог реда. Г. Вир живи стално у Новом Саду.

У Јеврејском културном дому под вођством помоћног рабина г. др. Мордехаја Силбера приређује се у недељу пре подне у 10 и по часова велика пуримска свечаност. Ова свечаност је посвећена новосадској јеврејској омладини. Гости су добро дошли на свечаност.

ИМАТЕ ЛИ ДАНАС ДОБАР ДАН? Подајте начинити свој уметнички снимак. „Рojал“ фото-студио, зграда Матице српске.

За одбрану интереса кирајџија покреће се лист „Глас станара“, чији први број излази 24 марта у Новом Саду. Претплата на лист „Глас станара“ износи 36 динара и плаћа се годишње унапред за целу годину. Претплату, дописе и адресе слати на адресу: „Глас станара“, Војводе Мишића 10.

У новосадску Државну болницу пренет је железнички радник Станко Радош, који је приликом маневрисања вагона на железничкој станици тешко повређена по глави. Исто тако донета је у болницу и домаћица Даница Мијатов, која је претрпела повреде у тучи са циганом Јованом Јовановићем. Овај је Даницу ударио цигљом по глави.

Упозоравамо Вас да ћете путем прашка **„КАНЕ“** и то само за 3 дин. добити модерну **првенкасту** косу.

Дрогерија „Хигиеа“ К. Живојновић Нови Сад — Трг Ослобођења 2 Телеф. 27-03

Скупштина Куглашког спорт клуба „Истра“ у Новом Саду одржава се на дан 20 марта у 16 часова у просторијама гостионе „Приморје“, Суботичка ул. 63.

ДА ЛИ СТЕ ВЕЋ СЛУШАЛИ ТОКИО
Siera
апарат омогућује Вам да га слушате. Продаје и на отплату „ЛУКС“
РАДИО — Марко Дослер Нови Сад Краља Александра 24.

Весело вече београдских уметника у Спомен-дому

Вест о гостовању гђе Жанке Стокић, наше популарне уметнице, као и севдалије г. Бошка Николића, комичара, г. Власте Антоновића, изазвало је у Новом Саду велико интересовање. Као што смо јавили, весело вече београдских уметника приредиће се у ресторану Спомен-дома, у недељу увече, а столови се могу, још у ограниченом броју, резервисати у самој ресторацији.

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, Св. Трифуновића 11. — Власник: за ДАН д. д. СВЕТОЗАР ЋИВАНОВИЋ, Јована Бошњака 1
Штампа „Дан“ д. д., штампарско предузеће, Краља Александра ул. 7.